

Fənn sillabusu

İxtisas: 6004006 - Marketing

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə

Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f (Sahibkarlıq maliyyəsi) (Lənkəran Dövlət Universitetinin 06 noyabr 2025-ci il tarixli 4/138 nömrəli əmri ilə nəşr hüququ (qrif) verilmişdir.).

Kodu: IPFS-B08

Tədris ili: V (2025/2026). Semestr: II

Tədris yükü: Cəmi: 14 saat (10 saat müəzire, 4 saat seminar).

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4

Auditoriya №:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: **Bədəlov Əlixan Mehman oğlu, iqt.e.n., dos.**

Məsləhət günləri: I-V gün saat 11⁵⁰-12²⁰

E-mail ünvanı: alixan.badalov@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç.,170-a

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas

1. N. Novruzov, X. Hüseynov Maliyyə. Dərslik. Bakı, 2007
2. Niftullayev V. M. "Sahibkarlığın əsasları" - Bakı, "Zaman nəşriyyatı" – 2002
3. Məmmədov S.M. Rəqəmsal maliyyə. Ali məktəblər üçün dərs vəsaiti. Bakı-Gəncə, "Elm və. Təhsil" Nəşriyyatı, 2022.
4. Ирина Юрзинова, Валерий Незамайкин Финансовый менеджмент. Учебник. Издатель ЛитРес, 2022
5. Гурьев П.М. Венчурное предпринимательство. (Бакалавриат). Учебник. Москва, 2023
6. Тактаров Г. А., Григорьева Е. М.. Финансовая среда предпринимательства и предпринимательские риски. Учеб. Пособие. Москва, 2014
7. Леонтьев, В. Е. Корпоративные финансы. Учебник для вузов. Москва : Издательство Юрайт, 2023
8. Финансы : учебник / И. С. Ферова, Н. Т. Аврамчикова, И. Г. Кузьмина [и др.] ; под ред. И. С. Феровой. Издательство: КноРус. 2024— 388 с.
9. Финансы : учебник для вузов / под редакцией И. Ю. Евстафьевой, Д. А. Жилюка, Н. Г. Ивановой. — 2-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2025. — 448 с. — (Высшее образование).
10. Финансы и бизнес. Научно-практический журнал №1-4. 2024.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən İqtisadiyyata giriş, Mikroiqtisadiyyat və Makroiqtisadiyyat fənlərinin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənnlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Maliyyə sahibkarlığı sahibkarlıq fəaliyyətinin ixtisaslaşdırılmış sahəsidir, onun xarakterik xüsusiyyəti alqı-satqı predmetinin qiymətli kağızlar (səhmlər, istiqrazlar və s.), valyuta dəyərləri və milli pul olmasıdır. Sahibkarlıq fəaliyyətinin əsas məqsədi sosial tələbatların maksimum dərəcədə ödənilməsi nəticəsində mənfəət əldə etməkdir. Sahibkarlıq maliyyəsi bu istiqamətdə fəaliyyətin maliyyələşdirilməsi hesab edilir. Beləliklə müasir dövrdə sahibkarlığın inkişafında əsas məsələlərdən biri onun maliyyələşdirilməsidir. Sahibkarlıq fəaliyyətinin maliyyə mənbəyinə müəssisənin sahiblərinə məxsus olan hər şey - mənfəət (dövriyyədən yayındırıla bilər və ya biznesdə qala bilər), sahibinin şəxsi vəsaitləri, habelə şirkətin əmlakı - amortizasiya xərcləri, əmək haqqı fondu, müəssisənin aktivləri daxildir. Müasir dövrdə sahibkarlığın maliyyələşdirmə mənbələrindən biri də vençur kapitalıdır. Sahibkarlıq maliyyəsi kifayət qədər nəzəri və mürəkkəb proses olmaqla yanaşı, eyni zamanda da müəssisənin dayanıqlı fəaliyyəti baxımından kifayət qədər aktual prosesdir. Bu baxımdan da hər bir sahibkarlıq müəssisəsi öz fəaliyyətində mövcud maliyyə probleminin müəyyən olunması, həmin problemlərin təsirlərini aradan qaldırmaq, bir sözlə müəssisələrin maliyyə təminatı prosesi öz aktuallığını qoruyaraq saxlamaqdadır.

Sahibkarlıq maliyyəsi fənninin öyrənilməsi məqsədi iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində sahibkarlıq subyektlərində baş verən maliyyə problemlərinin yaranma aspektlərinin təhlil edilməsi, onların səbəbləri və ifadə formalarının, maliyyə sabitliyinin pozulmasının səbəb olan hadisələrin xarakteristikasına sistemli yanaşma, müasir şəraitdə maliyyələşmənin xüsusiyyətləri metodikalarının öyrənilməsini ehtiva edir, hazırda onların dərinlən öyrənilməsi daha çox aktuallıq kəsb edir. Ona görə də Sahibkarlıq maliyyəsi fənninin öyrənilməsi nəzəri və praktik əhəmiyyət kəsb edir.

VII.Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Tələbələr biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinləndirən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilər;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Cəmi: 14 saat (10 saat müəhazirə, 4 saat seminar).

№	Keçirilən <u>mühazirə</u> , <u>seminar</u> , məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Mühazirə		Seminar	
		Saat	Tarix	Saat	Tarix
1.	Mövzu. Sahibkarlıq maliyyəsi fənninin predmeti və sahibkarlıq müəssisələrinin maliyyə siyasəti Plan: 1. Fənnin predmeti, mahiyyəti və öyrənilməsinin zəruriliyi 2. "Sahibkar", "sahibkarlıq" və "maliyyə" anlayışı 3. Sahibkarlıq subyektlərinin maliyyələşmə mənbələri 4. Maliyyənin mahiyyəti funksiyaları və zəruriliyi 5. Sahibkarlıq maliyyəsinin resursları 6. Maliyyə siyasətinin mahiyyəti 7. Sahibkarlıq müəssisələrinin maliyyə siyasəti və onun hazırlanması 8. Sahibkarlıq müəssisələrinin fəaliyyətinə maliyyə nəzarəti 9. Sahibkarlıq maliyyə nəzarətinin növləri, formaları və metodları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-10]	2		2	
2.	Mövzu. Müəssisələrdə sahibkarlıq maliyyəsinin təşkili, pul axınlarının idarə edilməsi və inflyasiya şəraitində maliyyə qərarlarının qəbul edilməsi Plan: 1. Müəssisələrdə sahibkarlıq maliyyəsinin təşkili prinsipləri 2. Sahibkarlıq maliyyəsinin gəlir və xərcləri 3. Sahibkarlıq maliyyəsinin mənfəət və rentabelliği 4. Sahibkarlıq maliyyəsinin dövriyyə vəsaitləri 5. Pulun mahiyyəti, növləri və funksiyaları 6. Müəssisənin kompleks idarəetməsinin elementlərindən biri kimi pul axınlarının idarə edilməsi	2			

	7. Pul axınlarının idarə edilməsinin təşkili və pul axınlarının proqnozlaşdırılması 8. İnflyasiya anlayışı, onun səbəb və amilləri 9. İnflyasiyanın nəticələri və inflyasiya ilə mübarizə üsulları 10. İnflyasiya şəraitində maliyyə qərarlarının qəbul edilməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-10]				
3.	Mövzu: Sahibkarlıq maliyyəsində kredit və sığorta münasibətləri Plan: 1. Kreditin mahiyyəti, quruluşu, rolu, kredit münasibətlərinin obyekt və subyektləri 2. Kreditin funksiyaları, prinsipləri və formaları 3. Sığortanın iqtisadi mahiyyəti 4. Sığortanın rolu, zəruriliyi və funksiyaları 5. Sığortanın formaları və növləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-10]	2		2	
4.	Mövzu: Sahibkarlıq maliyyəsində qiymətli kağızlar Plan: 1. Qiymətli kağızların müxtəlifliyi, onların təsnifləşdirilməsi və qruplaşdırılması 2. Qiymətli kağızların müxtəlif meyarlar üzrə təsnifləşdirilməsi, funksiyaları, xüsusiyyətləri və əlamətləri 3. Səhmlərin təsnifatı və növləri 4. İstiqrazların mahiyyəti və təsnifatı 5. Veksellərin təsnifatı və funksiyaları 6. Çek, onun növləri və rekvizitləri 7. Bank sertifikatının mahiyyəti və növləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-10]	2			
5.	Mövzu: Sahibkarlıq maliyyəsində investisiya, vençur kapitalı və risklər Plan: 1. İntestisiyanın mahiyyəti, fəaliyyətinin mənbələri və təsnifatı 2. İntestisiyanın əsas növləri və mülkiyyət baxımından investisiya resurslarının forması 3. İntestisiya qoyuluşunda başlıca məqsəd və investisiya fəaliyyətinin obyekt və subyektləri 4. İntestisiya layihələrinin və proqramlarının reallaşmasına olan resursların cəlb edilməsi 5. İntestisiya maliyyələşdirilməsinin daxili və xarici mənbələri 6. İntestisiya fəaliyyətinin maliyyələşmə metodları 7. Sahibkarlıq maliyyəsində vençur kapitalı və vençur maliyyələşdirməsinin başlıca məqsədi 8. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində maliyyə risklərinin təsnifatı 9. Maliyyə risklərinin aşağı salınması yolları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-10]	2			
X	Cəmi:	10		4	

XI. Fənn üzrə tələblər: İqtisadiyyat yönümlü ixtisaslarda Sahibkarlıq maliyyəsi fənninin mühüm rolu vardır. Fənnin tədrisini başa vurduqdan sonra tələbə sahibkarlıq fəaliyyətində maliyyə münasibətlərinin iqtisadi mahiyyətinin öyrənilməsi, burada maliyyənin idarə edilməsinin əsas məsələlərini, vençur kapitalı və vençur sahibkarlığı barədə müxtəlif informasiyaların əldə olunması və istifadəsini, vençur maliyyələşdirilməsi və onun xüsusiyyətləri və s. bu kimi nəzəri və praktik bilikləri öyrənməlidir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Sahibkarlıq subyektlərində maliyyənin idarə edilməsinin praktiki yollarını mənimsəyir;
- Sahibkarlıq maliyyəsinin idarə edilməsinin nəzəri əsaslarını öyrənir;
- Maliyyənin və vençur kapitalının sahibkarlıq fəaliyyətində yeri, rolu və mövqeyini öyrənir;
- Vençur maliyyələşdirilməsi, xüsusiyyətləri, zəruriliyi, vəzifələri, risklərin meydana gəlmə səbəblərini təhlil etməyi öyrənir;
- Sahibkarlıq maliyyəsi siyasəti, kapital amili və aktivlərin qiymətləndirilməsi ilə bağlı biliklərə yiyələnir;
- Müəssisənin maliyyə resursları sistemi və maliyyə mexanizmini mənimsəyir;
- Müstəqil təhlil etmə bacarığına yiyələnir.

XIII. Tələbələrə fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Köllük sualları:

--blok--

1. Fənnin predmeti, mahiyyəti və öyrənilməsinin zəruriliyi

2. Sahibkarlıq subyektlərinin maliyyələşmə mənbələri

3. Maliyyənin mahiyyəti funksiyaları və zəruriliyi

--blok--

4. Sahibkarlıq maliyyəsinin resursları

5. Sahibkarlıq müəssisələrinin maliyyə siyasəti və onun hazırlanması

6. Müəssisələrdə sahibkarlıq maliyyəsinin təşkili prinsipləri

--blok--

7. Müəssisənin kompleks idarəetməsinin elementlərindən biri kimi pul axınlarının idarə edilməsi

8. Kreditin funksiyaları, prinsipləri və formaları

9. Qiymətli kağızların müxtəlifliyi, onların təsnifləşdirilməsi və qruplaşdırılması

10. Sahibkarlıq maliyyəsində vençur kapitalı və vençur maliyyələşdirməsinin başlıca məqsədi

XV. İmtahan sualları:

--blok--

1. Fənnin predmeti, mahiyyəti və öyrənilməsinin zəruriliyi

2. "Sahibkar", "sahibkarlıq" və "maliyyə" anlayışı

3. Sahibkarlıq subyektlərinin maliyyələşmə mənbələri

4. Maliyyənin mahiyyəti funksiyaları və zəruriliyi

5. Sahibkarlıq maliyyəsinin resursları

6. Maliyyə siyasətinin mahiyyəti

7. Sahibkarlıq müəssisələrinin maliyyə siyasəti və onun hazırlanması

8. Sahibkarlıq müəssisələrinin fəaliyyətinə maliyyə nəzarəti

9. Sahibkarlıq maliyyə nəzarətinin növləri, formaları və metodları

--blok--

10. Müəssisələrdə sahibkarlıq maliyyəsinin təşkili prinsipləri

11. Sahibkarlıq maliyyəsinin gəlir və xərcləri

12. Sahibkarlıq maliyyəsinin mənfəət və rentabelliği

13. Sahibkarlıq maliyyəsinin dövriyyə vəsaitləri

14. Pulun mahiyyəti, növləri və funksiyaları

15. Müəssisənin kompleks idarəetməsinin elementlərindən biri kimi pul axınlarının idarə edilməsi

16. Pul axınlarının idarə edilməsinin təşkili və pul axınlarının proqnozlaşdırılması

17. İnflyasiya anlayışı, onun səbəb və amilləri

18. İnflyasiyanın nəticələri və inflyasiya ilə mübarizə üsulları

19. İnflyasiya şəraitində maliyyə qərarlarının qəbul edilməsi

--blok--

20. Kreditin mahiyyəti, quruluşu, rolu, kredit münasibətlərinin obyekt və subyektləri

21. Kreditin funksiyaları, prinsipləri və formaları

22. Sığortanın iqtisadi mahiyyəti

23. Sığortanın rolu, zəruriliyi və funksiyaları

24. Sığortanın formaları və növləri

--blok--

25. Qiymətli kağızların müxtəlifliyi, onların təsnifləşdirilməsi və qruplaşdırılması

26. Qiymətli kağızların müxtəlif meyarlar üzrə təsnifləşdirilməsi, funksiyaları, xüsusiyyətləri və əlamətləri

27. Səhmlərin təsnifatı və növləri

28. İstiqrazların mahiyyəti və təsnifatı

29. Veksellərin təsnifatı və funksiyaları

30. Çek, onun növləri və rekvizitləri

31. Bank sertifikatının mahiyyəti və növləri

--blok--

32. Investisiyanın mahiyyəti, fəaliyyətinin mənbələri və təsnifatı

33. Investisiyanın əsas növləri və mülkiyyət baxımından investisiya resurslarının forması

34. Investisiya qoyuluşunda başlıca məqsəd və investisiya fəaliyyətinin obyekt və subyektləri

35. Investisiya layihələrinin və proqramlarının reallaşmasına olan resursların cəlb edilməsi

36. Investisiya maliyyələşdirilməsinin daxili və xarici mənbələri

37. Investisiya fəaliyyətinin maliyyələşmə metodları

38. Sahibkarlıq maliyyəsində vençur kapitalı və vençur maliyyələşdirməsinin başlıca məqsədi

39. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində maliyyə risklərinin təsnifatı

40. Maliyyə risklərinin aşağı salınması yolları

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasının "26" "XII" 2025-ci il tarixli (07 sayılı protokol) iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

Baş

dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi:

Baş

dos. Əlixan Bədəlov

Decem 2025 dos. B.Ə.Ə.